

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 900/2505

นางอนงค์ ตงศิริโจทก์ นายเอียร์ โคตรบัญชา กับพวกรวม 3 คนจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 797, ป.พ.พ. มาตรา 820

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ 1 รับราชการอยู่ได้บังคับบัญชาของจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นผู้กำกับแขวงการทาง และมีหน้าที่รับเบิกจ่ายเงินเกี่ยวกับราชการแขวงการทางด้วยจำเลยที่ 1 เบิกเงินจากจำเลยที่ 2 ไปเพื่อชำระค่าสิ่งของของจำเลยที่ 1 ชื่อเชื้อจากโจทก์มาใช้ในราชการแขวงการทางซึ่งอยู่ในหน้าที่ของจำเลยที่ 1 แล้วจำเลยที่ 1 ยักยอกเงินเสียดังนี้ ถึงแม้จำเลยที่ 2 จะเป็นผู้บังคับบัญชาจำเลยที่ 1 ก็ไปไปตามกฎหมายหรือระเบียบราชการ จำเลยที่ 1 หาใช้ตัวแทนของจำเลยที่ 2 ไม่นำกฎหมายเรื่องตัวการตัวแทนมาใช้บังคับแก่จำเลยที่ 2 ไม่ได้.

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ รับราชการแขวงการทางจังหวัดสกลนคร มีตำแหน่งหน้าที่จัดหาพัสดุให้แก่ราชการแขวงการทางจังหวัดสกลนคร จำเลยที่ ๒ เป็นผู้กำกับแขวงการทาง เป็นผู้บังคับบัญชาจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่รับเบิกจ่ายเงินเกี่ยวกับราชการแขวงการทาง จำเลยที่ ๓ เป็นนิติบุคคลมีหน้าที่ควบคุมกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับกรมทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งจำเลยที่ ๑ - ๒ อยู่ใต้บังคับบัญชาจำเลยที่ ๑ ชื่อเชื้อเครื่องอะไหล่และอุปกรณ์รถยนต์ของโจทก์เพื่อใช้ในราชการแขวงการทางจังหวัดสกลนคร ค้างชำระเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท โจทก์ทางถามแล้วจำเลยที่ ๒ ตอบว่าทางราชการแขวงการทางเบิกเงินมอบให้จำเลยที่ ๑ นำชำระโจทก์แล้ว การที่จำเลยที่ ๑ รับเงินแล้วไม่ชำระโจทก์ และจำเลยที่ ๒ ไม่นำเงินจ่ายให้โจทก์ด้วยตนเองเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๑ ยักยอก ถือว่าปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จำเลยที่ ๓ เป็นผู้ควบคุมจำเลยที่ ๑ - ๒ ให้ปฏิบัติราชการตามระเบียบและกฎหมาย แต่หาได้ปฏิบัติไม่ เป็นเหตุให้จำเลยที่ ๑ ทุจริต จำเลยที่ ๑ - ๒ - ๓ จึงต้องร่วมรับผิดชอบโจทก์ ขอให้ศาลบังคับ จำเลยที่ ๑ ให้การว่าชำระเงินให้หมดแล้ว ไม่มีติดค้าง จำเลยที่ ๒ ให้การว่า การเบิกจ่ายเงินดำเนินไปตามระเบียบมิได้ประมาท จำเลยที่ ๓ ให้การว่า ได้ควบคุมจำเลยที่ ๑ - ๒ ปฏิบัติราชการตามระเบียบและกฎหมายอย่างดีแล้ว ไม่มีการทุจริต ก่อนสืบพยาน โจทก์แถลงว่าหนี้ที่ค้างมีเพียง ๙,๔๔๒ บาทเท่านั้น ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว ฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยที่ ๑ ชื่อเชื้อของโจทก์ไปใช้ในราชการแขวงการทาง นำเงินชำระให้โจทก์บางส่วนอีก ๙,๔๔๒ บาท จำเลยที่ ๑ ไม่ชำระให้โจทก์ ส่วนจำเลยที่ ๒ ไม่เคยติดต่อชื่อของจากโจทก์โดยตรง ฉะนั้น การชำระค่าสิ่งของจึงเป็นหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ - ๓ ได้ควบคุมการปฏิบัติงานของจำเลยที่ ๑ เป็นอย่างดี ไม่ได้ประมาทเลินเล่ออย่างใด จำเลยที่ ๑ ไม่ใช่ตัวแทนของจำเลยที่ ๒ - ๓ จึงพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ชำระเงิน ๙,๔๔๒ บาท ให้ยกฟ้องจำเลยที่ ๒ - ๓ เสีย โจทก์อุทธรณ์ขอให้จำเลยที่ ๒ - ๓ รับผิดชอบหนี้ให้โจทก์ จำเลยที่ ๑ อุทธรณ์ ว่าชำระหนี้ให้โจทก์ครบถ้วนแล้ว ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงอย่างเดียวกับศาลชั้นต้น แต่เห็นว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ - ๓ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๙๗ เพราะไม่ได้ชื่อของมาใช้ส่วนตัว จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัวตามมาตรา ๘๒๐ ส่วนจำเลยที่ ๒ - ๓ นั้น เมื่อได้ความว่าจำเลยที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่การจ่ายเงินถูกต้องตามระเบียบทางราชการแล้ว เหตุที่จำเลยที่ ๑ ยักยอกก็เป็นการไม่

ปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนตามมาตรา ๘๑๒ จำเลยที่ ๒ - ๓ ควรมีหน้าที่ชำระหนี้ตามมาตรา ๘๒๐ แต่โจทก์ไม่ได้ฟ้องจำเลยที่ ๒ - ๓ ให้รับผิดชอบตัวการตัวแทน จึงไม่มีทางบังคับ จึงพิพากษาแก้ไขยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ ด้วย แต่ไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะฟ้องจำเลยที่ ๒ - ๓ ใหม่ จำเลยที่ ๒ ฎีกาว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ใช่ตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ศาลฎีกาเห็นว่า ชั้นนี้มีปัญหาข้อกฎหมายว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ตามคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์หรือไม่เท่านั้น ซึ่งศาลฎีกาเห็นว่าเรื่องนี้จำเลยที่ ๑ ชื่อของโจทก์มาใช้ในราชการซึ่งอยู่ในหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ถึงแม้จำเลยที่ ๒ จะเป็นผู้บังคับบัญชาจำเลยที่ ๑ ก็เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบราชการ จำเลยที่ ๑ หาใช่ตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ไม่ จะนำกฎหมายเรื่องตัวการตัวแทนมาใช้บังคับแก่จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ พิพากษาแก้ว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ใช่ตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ให้ยกฟ้องจำเลยที่ ๒

องค์คณะ

บวรภัทร จรรยาวัตร · สัญญา ธรรมศักดิ์ · สอาด นาวีเจริญ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/900/2505>